

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

6. Peculiaris quædam vtilitas obseruata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

fufficere æstimant, quòd pèssimos antecedunt. O miseri, viam pergunt, & in terga respiciunt. — Recti videri appetunt, sed ad inueniendum se totam regulam sumunt. Si enim semetipfos quales sunt cognoscere appetunt, non deteriorum conspicerè, sed meliorum exempla debuerant. Hæc sanctus ille Pater, collaudanda instruendæque Sanctorum imitationi aptissima: quæ licet paulò longiora videri possint, nec difficile fuisset id totum in pauca contrahere, vt nihil tamen decurrerem, sanctissimi Doctoris veneratio persuasit, nec tulit animus vt aliena & sancta, ambitiosa styli mutatione, quasi mea propinarem. Iniuste dicitur, qui alienis quasi suis segetibus demessis, quin etiam eas in suam aream tacitus comportat.

C A P V T VI.

Peculiaris quadam vtilitas obseruatur.

Sidiligenter quæ sit præclare factorum natura contemplamur, si qua radice soriantur, & qua circumspectione fiant inquirimus, perspectum rebusque ipsis contestatum euadet, nihil rectè sancteque fieri, quod non certa virtute nitatur, certa que rationis permotione generetur: nulla autem veræ virtutis, rectæque rationis est permotio, quæ non semper & recta sit & honesta, vnde fit vt nemini non possit esse optabilis, & seu imitatione, seu alio quouis modo acquisitu desiderabilis. Ex hoc autem illud etiam efficitur, vt cuius subtilius exempla Sanctorum indaganti, & quamplurima imitatione dignissima occurrant, & maximè ea omnia quæ à solidis virtutibus, rectæque sunt ratione prognata. Cuius generis cum sint res à B. P. Ignatio gestæ, dixerimque vniciue eum esse maximè imitandum qui eius quam profiteretur vitæ institutor fuit, non nihil summatim dicam, vt quid in illo imiteris videas. Et quidem præter ea quæ superius dicta sunt, obserua quæ sequuntur.

Tres sunt scopuli quibus in hoc vitæ curriculo frequenter aliquorum impacta naus illiditur, quos qui cautiùs declinauerit, non parum feliciter profecturus esse censendus est. Prima igitur, & sanè grauis, multa que secum damna importans offensio est, si ad hoc emetiendum iter, benignè adspirantis Dei flatum non captas, vel in contrariam vela conuertens, voluntate tua te aliò impellis: cum enim nihil nobis contingere beatus possit, quàm à summa Dei sapientia atque bonitate regi, nihil etiam infelicius, extremoque malorum vicinius, quàm si nostro & cæcorum, & imbecilliorum ductu abripimur; quis non videt hunc sequendo, illud respuendo, præsentissimum tristissimi naufragij, hoc est æternæ damnationis, à nobis periculum incurri? Cum tamen si contra fecerimus, Deumque nobis, & navigationis nostræ auspicem, & gubernatorem naus, & auræ vtrumque & quocunque libuerit, datorem & moderatorem elegerimus, planè

planè nulla sit, vel metuenda tempestas, vel aberratio formidanda. Vtrotum quidem id agnoscimus & profitemur omnes, vixque adeò perficere frons reperiatur quisquam, qui se Deo vocanti obsurdescere, palàm ausit edicere. At cupiditatibus euicta mens, sic aliquando peccato immoritur, ut audiendi sensum iam deesse videatur: interdum verò & sapius, audit quidem sed dissimulante, remissè, vixque tangitur, & aliorum despectens, ac sibi blandiens, eoque moras necit, donec vel Deo ingratum deserente, vel deceptrice inspirationum interpretatione superante, malè concupitis insenscet, & nunquam ad quæ vocatur meliora conuertetur. Huius ergo, & grauissimæ & periculosissimæ temeritatis denitandæ atque corrigendæ, non solum (quod in præsens omitto) rationes & vias docuit B. Ignatius: sed etiam tota in eius vita, singulisque consiliis elucet vel maximè, quàm semper hoc primum, & summa cura poneret, esse illud opus ex Dei aggrediendum voluntate, & super ea re quàm attentè quàm in se loqueretur Dominus audiret: id verò quomodo consequeretur, non vno loco expressum reperies, in Societatis historia, & superiore libro dixi, vbi & docui, hinc quoque Religiosa vitæ pendere perfectionem.

Alter est, & non infrequens error, ut, postquam vocantem Deum sequi semel aliquis cœperit, non tamen consentaneè sequatur. quod variè fit, si remissè, si nimis ardentè & temerè, si turbulentè, si inconstanter, si à spiritu vocatiōis aliènè, si parum vtiliter & vbi non oportet laboratur: in quos & plures defectus non inciditur, si certus & destinatus nobis finis, & probè cognitus est, & præ oculis semper est, & ardenti animo concupiscitur: si quæcunque vel agenda vel omitrenda occurrunt, ex comparatione ad finem illum diiudicantur, magnoque animo quæ ab illo fine auertunt, quantumuis prima specie blandiantur, respuuntur; quæ verò ad illum conferunt, laboriosa licet & ardua, quaruntur tamen, & in iis inuicto animo perseveratur. Hoc profectò, si quidquam aliud, exemplo suo mirè sanxit Ignatius, cuius à prima de studiis deliberatione ad extremum vsque spiritum, vita tota, omnisque per singulas eius partes vel suscipiendorum vel deponendorum consiliorum ratio, vnius finis benè semel positi prudenti consideratione quasi filo vnico, aptissimè contexta deuoluitur. Incunda respuit, insuauia amplectitur, noua inuenit, se in varias partes versat, sed in vnum semper scopum intuens: ut quidem vel orandi assiduitatem studio literarum postponit, vel eblandientes de rebus cælestibus respuit sensus, vel Grammaticorum Dialecticorumque aculeis pungi sustinet, vel chorum carumque à se abdicat, ut quid tam multa in sua Societate seruanda & exercenda tam subtiliter vtiliterque commentus est, tam varias etiam laborum susceptiones adinuenit, easque certa est ratione moderatus, nisi quòd vnum inuenerat finem, quo rite præfixo, ab illo omnis eius actio consultiōque pendebat. Vt verò id consequatis prudentia in primis & fortitudine opus est: etenim non præcipitandum est vnquã, sed solertè indagandum, conueniat necne fini pro-

posito, id de quo est quaestio; tum verò fortissimè in iudicato persistendum. Hoc autem quanti momenti sit, nemo non videt: quare simul etiam videat necesse est, quantum ex hac B. viri bene perpensa vita vtilitatis reportare possit, quippe vix alterius cuiusquam tam sibi consonantem, prudenterque decursam vitam, quæ literis ita commodè descripta sit, offendet.

Tertius, si tamen tertius, scopulus dici potest, & non potius proximè dicti pars, tertium nihilominus dicamus, quia seiunctè ponitur, deque illo pramovere, cum plurimi hinc impingant, omnino expedit. Est igitur hoc vitium cum ad id aspiramus, vel laborem in eo ponimus, quod à nobis nunc temporis minùs exigitur: & fermè vel curiositate, vel ambitione, vel simili quapiam cupiditate ad hoc prouehimur, atque interim iacent quæ magis propria sunt, & de quibus aliquando in extremo iudicio rationem exposcet Deus. ita mihi videas aliquos vel insanis ædificiis exstruendis, vel antiquariis rebus perscrutandis, vel etiam indignioribus occupatos magnates, fluctuantia reipub. gubernacula non attingere: alios videas Ecclesiæ Dei addictos viros, & Christi patrimonio diuites, nihil minùs quam res Ecclesiæ tractare: ipsos quoque, quod dictu scèdum est, Religiosos, alienis multis implicari negotiis, conciliare matrimonia, lites contestari, sibi vel aliis honores exambire, amicorum cognatorum que res perinde vt proprias curare. Grauiora hæc & fermè patentiora sunt, atque vtinam tam cauerentur sedulò quam grauiasunt, & apertè nocent: sed & leuiora sunt non pauca, ne cins frequentia in Religiosis maximè, vt alterius munus optare, iis occupari quæ parum cum officio commendato conueniant, vt puta si confessarius mathesi, chronologiæ, versificationi, antiquariæ, vt vocant, se tradat; si qui harum aut similibus rerum alicui excolendæ datus est, ea neglecta ad Theologiam, vel quæuis sacratiora se conferat; si quis labores, regiones, contemplationem, aut quietem, ad quam à Superiore non vocatur, sponte sua & indubitanter exoptat: minorum verò infinitus propè numerus est, quale fuerit, huius aut illius emendandæ rei zelo moueri, hunc aut illum reprehendere, facta iudicare, de quibus & eiusmodi omnibus, vel benè B. Pater iudicabat à nobis in die iudicij non exigendam esse rationem, vel timendum vehementer est, ne seuerissima ratio exigatur, quòd iis quæ ex officio erant minùs diligèter & assidue curatis, tantum in iis quæ minùs ad nos spectabant, vana quadam naturæ cupiditate ducente, laboris & industriæ sit impensum. Et verò mirè id nos docet B. Pater perpetuus & indefessus id vnum agens quod ageret: sius illum ferebat impetus vt ageret multa, multa pateretur, at eum intra rationis gyrum rigidè coërcuit, totum se suæ Societati gubernandæ addixit; & quamuis ceteris nequaquam incuriosus & otiosus affederit, at tamen sicutotus in demandata Societatis gubernacula incubuit, nihil vt aggrediretur extrà, nisi illi factum fuisset satis. Quod profectò vnum si seruaretur diligentius, multò felicius in quam plurimis ageretur nobiscum; at nunc frequentissimè perturbatè, festinanter, & in spe-

ciem res tractamus maximas, dum huc illuc vel affectu, vel ostentatione ducente, per quæuis minutula diuellimur, & agentes omnia, nihil agimus. Pudor ille laudatus, an tædium, an inuidia nos agit, quando multa audentes aggredimur, qui vix pauca bene possumus? quando in multiplices curas minore nostri cura diffluimus? quando alienam, occasione cupidè arrepta, industriam opprimere nitimur? Sed hæc exaggerare nostri non est instituti: id vnum addo, mirari vehementer me solere, quomodo possit quisquam alicui vni statui vel muneri addictus, de alio, vel statu, vel munere, vel re quapiam esse sollicitus, eique operam nauare suam, quandiu superest aliquid quo se suo in munere perficiat, illudque cumulatiùs præstare possit. Huic verò mirationi ea subest causa, quòd cuiunque qui rectè & ex ratione agere velit, at maximè Christiano, pro cetero habendum est, tum agi perperam quando potioribus minùs digna, vel præceptis voluntaria præferuntur, semper autem quæ status vel muneris nostri propria sunt, potioris & quasi præcepti locum præ ceteris habere extra controuersiam est. atque hinc est consequens, vt, cum dictorum factorumque ratio in diuino iudicio à nobis exigetur, primum, & potissimum, ac propè vnicum quod in discrimè veniet, erit, an bellè omni ex parte personæ nostræ numeros compleuerimus. Et verò quoruscunque tanta ingenij firmitate & præstantia præditus est, cui, cum rem vnã perfectè explendam susceperit, vel multum otij super sit ad alias, vel etiam desit quod in eadem perficiat, quæ si seriò perpenderit, cum vnde defultoriam istam ad varia transcurrendi leuitatem cohibeamus, & vel paucis vel vni rei studium adhibentes, libenter cetera missa faciamus.

Atque hæc de tribus istis dicta sufficiant: sin autem aliorum quæ vtilissima depromi possunt, enumerationem expetis, certè id vel solus postremi, quem Ribad. conscripsit de eius vita, libri index potest representare: quippe in eo omnia propè sunt eiusmodi, vt vel maximè expeti debeant. cui enim quæso vel occupationis perfectio, vel affectuum tranquillatio, vel in agendo prudentia, vel fortitudo, modestia, caritas, ceteraque tot virtutes, non sunt ardentè expetendæ, atqui ad eas ibidem cuncta referuntur.